

Popparit esille!

Kitaraosuuksien yhtäläisyyksien tutkiminen modernissa populaarimusiikissa

Jarno Stenvall

Opinnäytetyö

Joulukuu 2019

Kulttuuriala

Musiikkipedagogi (AMK), musiikin tutkinto-ohjelma

Instrumenttipedagogi

Tekijä(t) Stenvall, Jarno	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 12/2019
	Sivumäärä 39	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Popparit esille! Kitaraosuuksien yhtäläisyyksien tutkiminen nykyajan populaarimusiikissa		
Tutkinto-ohjelma Musiikin tutkinto-ohjelma		
Työn ohjaaja(t) Viirret, Esa		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattikorkeakoulu		
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten kitaraa käytetään modernin populaarimusiikin kappaleissa ja mitä yhtäläisyyksiä kitaraosuuksilla oli. Keskityin tutkimuksessa eri musiikkityylien keskeisiin piirteisiin ja harmonian käyttöön. Olen huomannut, että soitonopetuksessa ei juurikaan käydä läpi modernia populaarimusiikkia, vaikka ajankohtaisen ja suosituksen rooli keikkailevan muusikon työelämässä on suuri. Tavoitteeni oli avata kitaristeille eri vaihtoehtoja sovittaa tämän tyyppistä musiikkia ja kehittää samalla omaa osaamistani.</p> <p>Tutkimus toteutettiin analysoimalla Billboard Hot 100 –listan kärkikappaleiden kitaraosuuksia ja ne rajattiin neljään musiikkityyliin: folk, country, rock ja funk. Harmonian osalta tutkin sellaisia asioita, jotka olivat selitettävissä teoreettisesti ja sovellettavissa käytäntöön taitotasosta riippumatta. Yhtäläisyyksiä sovellettiin esimerkeissä, jotka sijoittuvat työn loppuosaan.</p> <p>Tutkimustulokset osoittavat, että kitaraosuuksista löytyy yhtäläisyyksiä: mm. eri genreille tyypillinen soittotyyli ja harmonia. Populaarimusiikki sisältää monipuolista musiikillista ja sen ulkopuolista sisältöä, joten yksiselitteistä vastausta tämän tyyppisen musiikin sovittamiseen ei löydy.</p> <p>Työn tuloksista hyötyvät kitaristit, opettajat ja oppilaat, joita nykyajan populaarimusiikki kiinnostaa. Musiikin tekijät voivat saada käsitystä populaarimusiikin moninaisuudesta ja siitä, miten kitara on hyödynnettävissä tämän tyyppisessä musiikissa. Jatkotutkimusta ajatellen työ antaa hyvät lähtökohdat tutkia aihetta laajemmin eri musiikkityylien sekä harmonian osalta.</p>		
Avainsanat (asiasanat) populaarimusiikki, kitara, sovittaminen, harmonia		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Stenvall, Jarno	Type of publication Bachelor's thesis	Date 12/2019 Language of publication: Finnish
	Number of pages 39	Permission for web publication: x
Title of publication Popcorn time! Studying the similarities of guitar sections in modern popular music		
Degree programme Degree Programme in Music		
Supervisor(s) Viirret, Esa		
Assigned by Jamk University of Applied Sciences		
<p>The purpose of the thesis was to examine how the guitar was used in modern popular music and what similarities the parts made for the guitar had in different songs. The focus was on the key characteristics of different genres and the use of harmonies. This was based on the author's observation that in instrument tuition, practicing popular music was not common despite the highly relevant role of popular music for musicians who work by performing it. The aim was to find different alternatives to arrange this type of music and improve the author's skills in the process.</p> <p>The study was implemented by analysing the guitar parts of the top songs of the Billboard Hot 100 – list, and they were limited to four different genres: folk, country, rock and funk. With regard to harmonies, the focus was on aspects that were theoretically explainable and applicable into practice regardless of the skill level. The similarities were discussed in the examples that are at the end of the thesis.</p> <p>The results show similarities between the guitar parts of the songs. These were, for example, typical playing styles and harmonies in different genres. Popular music includes varied musical and external content so that there is no unambiguous answer for arranging this type of music.</p> <p>Guitarists, teachers and students who are interested in popular music can benefit from the results of the thesis. Composers can increase their understanding of the variety in popular music and of how to use the guitar in this type of music. For further research, the study gives a good starting point for analysing the topic more thoroughly by researching different genres and harmonies.</p>		
Keywords/tags (subjects) popular music, guitar, arranging, harmony		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	4
2	Populaarimusiikki	5
3	Sähkökitara modernissa populaarimusiikissa	6
3.1	Yleissoundi	7
3.2	Tyylit	8
3.2.1	Country/Folk	8
3.2.2	Rock	11
3.2.3	Funk	12
3.3	Harmonia	13
4	Tutkimusasetelma	16
4.1	Laadullinen tutkimus	17
5	Yhtäläisyydet	18
5.1	Country/Folk	18
5.2	Rock	20
5.3	Funk	22
5.4	Harmonia	25
5.4.1	Avosointujen käyttö urkupistettä hyödyntäen	28
5.4.2	Terssin merkitys	30
5.4.3	Soveltaminen	31
5.5	Kappaleiden Billboard-sijoitukset	33
6	Pohdinta	34
6.1	Luotettavuus	36
6.2	Jatkotoimenpiteet	37
	Lähteet	38

Kuviot

Kuva 1. Sound Of Silence intro	9
Kuva 2. Suzanne intro	10
Kuva 3. I Walk the Line intro.....	10
Kuva 4. Jolene intro	10
Kuva 5. Paranoid.....	11
Kuva 6. Black Night	12
Kuva 7. The Boss intro	13
Kuva 8. It's Your Thing intro.....	13
Kuva 9. Moodit	13
Kuva 10. Wonderwall intro.....	14
Kuva 11. I Still Haven't Found What I'm Looking For säkeistö.....	15
Kuva 12. I Want You Back intro	15
Kuva 13. Black Bird intro.....	16
Kuva 14. Wake Me Up intro	18
Kuva 15. Shallow intro	19
Kuva 16. Photograph intro	19
Kuva 17. So What riffi	20
Kuva 18. So What kertosäe.....	20
Kuva 19. There's Nothing Holdin' Me Back välisoitto	21
Kuva 20. What Makes You Beautiful riffi.....	21
Kuva 21. What Makes You Beautiful kertosäe	22
Kuva 22. Uptown Funk intro.....	23
Kuva 23. Move Like Jagger	23
Kuva 24. Can't Stop the Feeling säkeistö	24
Kuva 25. Can't Stop the Feeling C-osa	24
Kuva 26. Castle on the Hill.....	25
Kuva 27. Perfect säkeistö.....	26
Kuva 28. Daylight kertosäe	26
Kuva 29. Part Of Me riffi	27
Kuva 30. Love Yourself säkeistö.....	27
Kuva 31. Girls Like You riffi	28

	3
Kuva 32. The Middle koukku	28
Kuva 33. Urkupistettä hyödyntävät soinnut sointuasteittain 1.....	29
Kuva 34. Urkupistettä hyödyntävät soinnut sointuasteittain 2.....	29
Kuva 35. Terssisoinnut.....	30
Kuva 36. Esimerkki 1.....	31
Kuva 37. Esimerkki 2.....	31
Kuva 38. Esimerkki 3.....	32
Kuva 39. Esimerkki 4.....	32
Kuva 40. Esimerkki 5.....	33
Kuva 41. Esimerkki 6.....	33

1 Johdanto

Opinnäytetyössäni tutkin kitaraosuuksien yhtäläisyyksiä modernissa populaarimusiikissa. Olen rajannut työni länsimaalaiseen ja kansainväliseen populaarimusiikkiin ja pääpainona on erilaiset musiikkityylit ja harmonian käyttö, joihin perehdyn viime vuosein hittien pohjalta. Puran tuloksia myös siten, että niitä on mahdollista hyödyntää omassa soitossa. Käytän Yhdysvaltalaisen aikakauslehden Billboard Hot 100 –listan kappaleita tutkimuksessani.

Olen aina ollut kiinnostunut modernista populaarimusiikista. Olen tehnyt ja sovittanut tällaista musiikkia monissa eri projekteissa ja saanut sitä kautta laajaa ymmärrystä sähkökitaran mahdollisuuksista ja siitä, kuinka tarkkaa ja tärkeää sovittaminen on populaarimusiikissa tänä päivänä. Populaarimusiikki pitää sisällään monia eri genrejä. Se taas lisää mielenkiintoani tutkia, mitä musiikkityylejä ja millaisia harmonioita on kitaran osalta kuultavissa tänä päivänä. Millaiset kitaraosuudet tekevät soitosta modernin populaarimusiikin mukaisen? Miten eri tavoin voi hyödyntää kitaraa sovittaessa tällaista musiikkia? Pysin etsimään opinnäytetyössäni vastauksia näihin kysymyksiin.

Olen huomannut, että sähkökitaran opetuksessa käydään läpi harvoin modernia populaarimusiikkia. Tavallaan populaarimusiikki on sekoitus eri genrejä, jolloin laaja musiikillinen tietämys genreistä on avaintekijänä. Mielestäni on kuitenkin tärkeää, että tuleva kitaristi saa tietoa juuri niistä asioista, joita käytetään populaarimusiikissa tällä hetkellä. Taiteen perusopinnon laajan oppimäärän muutokset (Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017) tukevat mielestäni populaarimusiikin opettamista, koska luovana, ennakkoluulottomana ja monipuolisena musiikkityylinä se toisi oppilaalle uutta perspektiiviä luovempaan ajatteluun ja ilmaisuun. Nykyajan populaarimusiikin ottaminen mukaan opintoihin ainakin jonkinlaisella tasolla olisi mielestäni järkevää sen ajankohtaisuuden ja suosion vuoksi.

Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda hyvät ja yksinkertaiset lähtökohdat modernin populaarimusiikin soittamiselle ja sovittamiselle. Opinnäytetyöni on laadullinen eli

kvalitatiivinen tutkimus ja toteutan sen tarkoin valittujen kappaleiden, nuotitusten ja omien havaintojeni pohjalta. Pysin käymään analysoitavat asiat huolellisesti läpi, jotta lopputulos olisi selkeä kaiken tasoisille soittajille. Työni tavoitteena on myös antaa laajaa näkökulmaa sovitushaasteiden osalta kitaristeille, joita tämän tyyppinen musiikki kiinnostaa. Vaikkei nykyajan populaarimusiikki olisi kaikkien mieleen, niin sen merkitys työelämässä on suuri, joten siihen tulisi jokaisen musiikkialalle pyrkivän perehtyä ainakin jollain tasolla.

2 Populaarimusiikki

Mäkelän (2011, 23) mukaan populaarimusiikki on tarkoitettu laajoille markkinoille ja sen jokaisella osa-alueella hyödynnetään uusinta teknologiaa ja sitä määrittelee tyylilien moninaisuus ja vahvat rytmiset ainekset. Populaarimusiikki käsitteenä on vaihdellut vuosien aikana. Mäkelä (2011, 20) toteaa, että länsimaissa populaarimusiikilla on viitattu musiikkiin, joka on suosittua. Emme voi välttämättä sanoa, miltä populaarimusiikki kuulostaa, koska se on muuttuva musiikkityyli. Asiaan vaikuttavat kulttuuriset, teknologiset ja maailmanlaajuiset muutokset. Välillä on vaikea määritellä, missä kulkee populaarimusiikin rajat, mutta etymologisen määritelmän mukaan se tarkoittaa koko kansan musiikkia (Rieki 2016, 8). Populaarimusiikki on siis musiikkia, joka pitää sisällään sen hetken suosituimmat musiikin genret.

Rieki (2016, 19) toteaa, että populaarimusiikki on kapitalistisen vapaan markkinatalouden tuote, joka vetoaa suureen osaan ihmisistä. Populaarimusiikin suosioon ei vaikuta siis ainoastaan musiikillinen sisältö, vaan siihen vaikuttaa vahvasti mm. markkinointi. "Populaarimusiikille on tyypillistä tuotteen massajakelu ja levitys, toisin kuin taide- ja kansanmusiikille." (Rieki 2016, 8.) Populaarimusiikille on tunnusomaista sen kaupallinen tavoittelevuus. Markkinointi määrittää suurimman osan ihmisten musiikkimausta, koska hyvin markkinoitua musiikkia on tahtomattakin kuultavissa mm. radiosta, televisiosta ja sosiaalisesta mediasta. Populaarimusiikkia markkinoidaan ja jaetaan ihan eri tavalla kuin esimerkiksi taidemusiikkia. Se eroaa taidemusiikista myös siten, että se toteutetaan yleensä levytyksenä ja taidemusiikki

nuotituksena (Rieki 2016, 8). Populaarimusiikki määritellään usein myös teollisen tuotannon ja massa-kulutuksen avulla, koska sen yhteys musiikkiteollisuuteen on niin suuri (Aho & Kärjä 2007, 44).

3 Sähkökitara modernissa populaarimusiikissa

Kitara näyttäytyy monipuolesti modernissa populaarimusiikissa. Rieki (2016, 9) toteaa Frithin (2011) sanoin, että populaarimusiikki on eri genrien ympyrä, jossa kierrätetään uusia ja vanhoja tyylejä. Sähkökitaran monipuolisuus on mahdollistanut sen paikan myös uusissa nykyajan populaarimusiikin genreissä. Esimerkiksi Jussi Turunen (2013, 22) toteaa, että perinteisten bändisoitinten on pyrittävä uudistumaan jatkuvasti, jotta ne pystyvät sulautumaan modernin konemusiikin äänimaisemaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kitaran mahdollisuus pärjätä modernissa populaarimusiikissa olisi vain koneella tehtyjen soundien matkiminen. Eri genreille ominaisia piirteitä edm-musiikkiin eli elektronisen tanssimusiikkiin on soveltanut kitaraosuuksissaan mm. Avicii.

Yhdysvaltalainen aikakauslehti Billboard listaa viikottain sen hetkiset suosituimmat populaarimusiikin kappaleet yhdysvalloissa (The Hot 100 2019). Vaikka kyseessä on yhdysvaltojen lista, sitä voidaan pitää parhaimpana kansainvälisen ja suosituimman musiikin mittarina, koska Yhdysvaltojen musiikkimarkkinat ovat suurimmat maailmassa (Global Music Report 2018 2018, 11). Vuosien 2010-2018 aikana Billboardin Hot 100 Year End –listan eli Yhdysvaltojen vuoden soitetuimpien ja ostetuimpien kappaleiden listan ensimmäisellä sijalla on ollut viisi kappaletta, joissa kitaralla on olennainen rooli. Olennaisella roolilla tarkoitan kitarariffiä, instrumentaalista osiota tai kappaleen kokonaisuuden kannalta tärkeimpää instrumenttia. Listasta käy ilmi, että kitaralla on edelleen iso rooli maailman suosituimmassa musiikissa. Olen tummentanut billboard-listalta ne kappaleet, joissa kitaran rooli on suuri.

Billboard Hot 100 Year End –listan 1.sijat vuosina 2010-2018:

2010: Ke\$ha – TiK ToK

2011: Adele – Rolling In The Deep

2012: Gotye – Somebody That I Used To Know (feat. Kimbra)

2013: Macklemore & Ryan Lewis – Thrift Shop (feat. Wanz)

2014: Pharrell Williams – Happy

2015: Mark Ronson & Bruno Mars – Uptown Funk

2016: Justin Bieber – Love Yourself

2017: Ed Sheeran – Shape Of You

2018: Drake – God’s Plan

3.1 Yleissoundi

Jokaisen instrumentit soundi perustuu populaarimusiikissa yleensä artistin persoonaan. “Populaarimusiikissa tärkeä osa laulun sanoman ymmärtämisestä tulee artistin persoonan kautta” Riekki (2016, 24). Nykyään tuottamisella on suuri vaikutus kokonaisuuden luonnissa. Tuottaja vastaa kappaleen luovista ja teknisistä ratkaisuista, jotta se toteuttaa artistin ja levy-yhtiön näkemyksen (Burgess 2004, 13). Hyvin tuotetussa kappaleessa soundimaailma on yhtenäinen kokonaisuus, johon kaikki soundit sulautuvat. Joonas Kaski (2011, 13) toteaa, että tuottamisen tarkoitus on saada musiikkikappaleeseen tietty “fiilis” ja populaarimusiikissa tämä fiilis on usein lähes yhtä tärkeässä tai jopa tärkeämmässä osassa kuin itse sävellys. Kitaralla ja kitarasoundilla on siis tärkeä rooli jo kappaleen tuottamisen alkuvaiheessa, kun mietitään mihin suuntaa kappaletta aiotaan viedä.

Kompressorin käyttö on tavallinen ilmiö musiikin tuottamisessa. Otan tämän esille, koska tämä tekniikka on tuottajilla käytössä musiikkityylistä riippumatta. Kompressorin käyttö tekee kappaleesta yhtenäisen ja tasaisen kuuloisen. Puukari (2018, 28) toteaa Whiten (2012) sanoin, että popmusiikissa käytetään kompressointia laulussa, jotta se toisi siihen vahvuutta. Kitaransoitossa kompressorin tehtävä on tasata kielten dynamiikan vaihteluita (Tykkyläinen 2014, 10) ja tasata eri iskujen välistä dynamiikkaeroa kompatessa. Kompressoitu soundi voi tulla kitaristin laitteista tai tuottaja lisää sen vasta äänittämisen yhteydessä.

3.2 Tyylit

Olen valinnut suurennuslasin alle neljä musiikkityyliä, jotka ovat folk, country, rock ja funk. Mielestäni näiden musiikkityylien tunnusomaisia piirteitä on havaittavissa monissa viime vuosien hittikappaleissa ja näen ne myös ns. kitaramusiikkina, koska kitaraosuudet ovat niissä selvästi esillä. Syvennyn tyyleihin vain tärkeimpien piirteiden osalta, koska nämä piirteet ovat sellaisia, joita hyödynnetään populaarimusiikissa ”genreuskollisuudesta” huolimatta, ja mielestäni jokaisen kitaristin, taitotasosta riippumatta, on mahdollista havaita ja hyödyntää näitä omassa soitossa.

3.2.1 Country/Folk

Koska yhdysvalloissa pyörii suurimmat musiikkimarkkinat, ei tule yllätyksenä, että Billboard Hot 100 –listalla on monia country-tyylisiä kappaleita. Countrymusiikki on yksi yhdysvaltojen suosituimmista musiikin genreistä (Holt 2007, 63). Folkmusiikki muistuttaa countrymusiikkia, mutta sille tyypilliset melodiat juontavat juurensa kansanmusiikista ja sanoitukset yhteiskunnallisista ongelmista. Countrymusiikki on taas osaltaan kehittynyt folkmusiikin pohjalta. Countryssa ja folkissa on vahvasti esillä akustiset elementit. Suurin ero folk- ja countrymusiikissa on havaittavissa laulutyyllissä ja instrumenttien käytössä, mutta niillä on yhteistä melodiset eli ”poppimaiset” melodiat, akustiset elementit ja monesti komppikitaristin kitaraosuudet. Yhdysvaltalainen countrytähti Dallas Davidson toteaa: “You got to have a melody; if you don’t, nobody gives a sh*t” (14 Simple Rules For Writing a Country Hit 2014). Akustinen kitara on molemmissa genreissä avainasemassa ja se

näkyikin paljon viime vuosien hiteissä. Lady Gagan ja Bratley Cooperin kappale Shallow on country-kappale, jossa akustinen kitara on suuressa roolissa. Kappale voitti helmikuussa 2019 parhaan musiikin Oscar-palkinnon (The Academy Awards) ja Grammy-palkinnon (Recording Academy) se voitti parhaasta popduo-esityksestä.

Kuuluisia country ja folkartisteja ovat mm. Bob dylan ja Johnny Cash. Nykyajan popartistit, kuten Ed Sheeran ja Avicii ovat ottaneet vaikutteita folkista ja countrysta. Ed sheeran käyttää yleensä live-esiintymisissä ainoastaan akustista kitaraa ja ruotsalainen DJ/tuottaja Avicii yhdisti countryt/folk-tyylisiä kitaraosuuksia elektroniseen tanssimusiikkiin.

Country- ja folkmusiikissa käytetään kitaran osalta paljon avosointuja. Avosoinnut ovat otteita, joissa käytetään vapaita kieliä. Avosointujen käyttö on yleensä sulavaa, koska vapaat kielet voivat jäädä soimaan sointujen vaihdosta huolimatta. Tämä mahdollistaa ”smoothimman” kuuluisen kokonaisuuden ja halutessaan laajemman harmonian käytön. Esimerkiksi Simon & Garfunkelin kappale Sound of Silence ja Leonard Cohenin kappale Suzanne ovat hyviä esimerkkejä avosointujen käytön tuomasta ”fiiliksestä”, joka on tyypillistä folkmusiikissa. Countrymusiikille on tyypillisempää rytmisempi soittotyyli, joka on kuultavissa mm. Johnny Cashin kappaleessa I Walk the Line ja Dolly Partonin kappaleessa Jolene.

Am

T
A
B

Kuva 1. Sound Of Silence intro

E

TAB

0	2	1	2	2	1	2	2	1	2
0	0	2	2	2	2	2	2	2	2

Kuva 2. Suzanne intro

A D

TAB

0	2	4	0	0	0	2	4	0	0	0	4	2
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

6 A E B7

TAB

2	2	0	0	1	0	1	2	1	2	2	0	4	2
0	0	0	0	4	2	0	2	0	0	2	0	2	0

Kuva 3. I Walk the Line intro

Am

TAB

2	2	0	0	1	0	1	0	0	2	0	0	1	0
0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Kuva 4. Jolene intro

3.2.2 Rock

Rockmusiikki on yksi suosituimmista populaarimusiikin tyyleistä ja suurin syy sähkökitaran suosioon populaarikulttuurissa. Rockmusiikille tyypillinen riffien käyttö on nykyään yleistä kaikenlaisessa musiikissa. Riffi on erityisesti rock-musiikin yhteydessä käytetty termi musiikillisen idean sisältävälle lyhyellä katkelmalle (Heikki Poroila 2005, 115). Rockmusiikille on tyypillistä säröisen efektin käyttö ja soitossa hyödynnetään yleensä voimasointuja, joka perustuvat matalalta soitettuun pohjasäveleen ja kvinttiin.

Kuuluisia tämän tyyliuunnan edustajia ovat mm. Led Zeppelin, Deep Purple ja AC/DC. Tämän hetken kuuluisat popartistit, kuten P!nk ja Maroon 5, ovat ottaneet vaikutteita rockmusiikista, vaikkei heitä pidetä selkeinä tämän tyyliuunnan edustajina. Yleensä rockmusiikin kitaraosuudet perustuvat ensin kitarariffiin ja sitten voimasointujen käyttöön. Tämä on kuultavissa mm. Black Sabbathin kappaleessa Paranoid ja Deep Purplen kappaleessa Black Night.

INTRO

Em

SÄE

3 Em D G D Em

Kuva 5. Paranoid

INTRO Swing

TAB

7 5 7 5 7 5 | 7 5 7 7 5 7 | 5 7 | 5 7

SÄE Em

TAB

5 7 9 9 9 9 9 9 9 9 | 5 7 9 9 9 9 9 9 9 9

Kuva 6. Black Night

3.2.3 Funk

Funk on afroamerikkalainen musiikkityyli, jolle on tyypillistä rytmikkyys. Kappaleiden kitaraoosuuksissa on yleensä juuri hyödynnetty rytmikkyyttä. ”Kompfikitaran roolina on tarjota rytmikästä leikkaavaa sointiväriä” (Raikaslehto 2012, 29). Kitaraoosuuksissa käytetään nykyään vahvaa kompressoria ”groovaavissa” kappaleissa, koska se tasaa kielten dynamiikkaa ja tekee näin soitosta ”tiukemman” kuuloiseen. Äänten dynamiikan tasaisuus riippuu myös soittajasta, mutta levyille rytmikäs sointiväri pääsee vielä paremmin oikeuksiinsa kompressoria käyttäen.

Kuuluisia Funkmusiikin edustajia ovat mm. James Brown ja The Isley Brothers, joiden kappaleissa on havaittavissa rytmikästä kitaransoittoa. Funkissa on tyypillistä se, että kitaristi soittaa kuviota jopa koko kappaleen ajan, ja siinä hyödynnetään yleensä 8- ja 16-osa rytmiä. Tämä on kuultavissa mm. James Brownin kappaleessa The Boss ja The Isley Brothersin kappaleessa It’s Your Thing.

Musical notation for 'The Boss' intro. The piece is in 4/4 time with a key signature of two flats (B-flat major). The guitar tab shows the following fret numbers for the strings (from top to bottom: Treble, A, B):

T	11	9	9	x	9	9	9	x	11	9	9	x	9	9	9	9	9	x
A	8	8	8	x	8	8	8	x	8	8	8	x	8	8	8	8	8	x
B	10	10	10	x	10	10	10	x	10	10	10	x	10	10	10	10	10	x
B	8	8	8	x	8	8	8	x	8	8	8	x	8	8	8	8	8	x

Kuva 7. The Boss intro

Musical notation for 'It's Your Thing' intro. The piece is in 4/4 time with a key signature of two flats (B-flat major). The guitar tab shows the following fret numbers for the strings (from top to bottom: Treble, A, B):

T																		
A																		
B	3	x	x	6	x	x	5	x	x	x	x	x	3	3	x	3	x	3
B													6	5	x	x	x	x

Kuva 8. It's Your Thing intro

3.3 Harmonia

Populaarimusiikki perustuu tonaaliseen lähestymistapaan. Tonaalisuus tarkoittaa sitä, että sävelet ovat tarkkaan määrätty jonkin sävellajin mukaan. Länsimaalainen populaarimusiikki perustuu kirkkosävellajeihin eli moodeihin ja tutkimani kitaraosudet menevät joko joonisen, doorisen tai aiolisen asteikon mukaan.

Musical notation showing mood scales and their corresponding chords:

- Jooninen** (Cmaj7)
- Doorinen** (Dm7)
- Fryyginen** (Em7)
- Lyydinen** (Fmaj7)
- Miksolyydinen** (G7)
- Aiolinen** (Am7)
- Lokriinen** (Bm7 \flat 5)

Kuva 9. Moodit

“Nykypäivän populaarimusiikin kappaleet perustuvat pitkälti harmonialtaan ja rakenteeltaan avoimiin, toistuviin sointukiertoihin” (Riecki 2006, 22). Pop-kappaleissa tietynlainen kaavamainen harmonian käyttö vaikuttaa moneen kuulijaan siten, että kappaleesta on helppo saada kiinni jo ensimmäisellä kuuntelukerralla, mikä on tärkeää kaupallisessa musiikissa. Kappaleissa on hyödynnetty monesti erilaisia selviä motiiveja eli sävel- tai rytmiaiheita (Lindeman 1976, 52). Arkikielessä näitä kutsutaan koukuiksi. Riecki (2006, 25) määrittelee Shuterin (2012) sanoin koukun tarttuvaksi melodiseksi tai rytmiseksi kuvioksi. Yleensä kuvio toistuu sointukierron alla moneen otteeseen.

Harmoniassa on usein käytetty mahdollisuuksien mukaan samoja ääniä, vaikka sointu vaihtuisi. Tätä kutsutaan urkupisteeksi ja sitä hyödynnetään kappaleissa yleensä siten, että bassoääni pysyy jonkin aikaan samana, vaikka soinnut vaihtuvat. Tämä on kuultavissa mm. Abban kappaleessa Dancing Queen introssa ja kertoskeistössä. Urkupisteellä tarkoitetaan siis pysyvää säveltä, joka jää paikoilleen sointujen vaihtuessa (Lindemann 1976, 57). Varsinkin kappaleissa, joita säestetään pelkällä kitaralla, on tällainen harmonian käyttö tehokasta. Hyvä esimerkki on Oasiksen kappale Wonderwall. Kitaristi soittaa yläkielillä sävellajin perusääntä ja kvinttiä koko kappaleen ajan. U2:n kappaleessa I Still Haven’t Found What I’m Looking For on urkupisteiden käyttö keskiössä ja urkipisteinä toimii perusääni ja kvintti. Jackson 5:n kappaleen I Want You Back intron harmonia perustuu perusäänen soittoon yläkielillä.

The image displays a guitar TAB for the intro of 'Wonderwall' by Oasis. The music is written in G major (one sharp) and 4/4 time. The chords are Em, G, Dsus4, and A7sus4. The TAB shows the fret numbers for each string (1-6) across the measures. The bass line (string 6) remains on the open string (0) throughout, which is the 'urkupiste' mentioned in the text. The treble clef and key signature are indicated at the beginning.

Kuva 10. Wonderwall intro

perustuu ainoastaan kitaran luomaan harmoniaan, mutta se kuulostaa kuitenkin melodiselta ja vahvalta juuri tämän tyyppisen harmonian käytön takia.

Kuva 13. Black Bird intro

4 Tutkimusasetelma

Halusin tutkia modernia populaarimusiikkia, koska keikkailevan ja levyttävän muusikon työnkuvaan kuuluu monesti tämän tyyppinen musiikki ja sen oppiminen jää yleensä itseopiskeluksi. Populaarimusiikista löytyy jonkin verran kirjallista materiaalia, mutta niissä keskitytään tutkimaan asiaa koko populaarikulttuurin näkökulmasta, jolloin musiikillinen puoli saattaa jäädä vajavaiseksi. Olen törmännyt joihinkin populaarimusiikin analyysihin, joissa analysoidaan kappaleiden melodiaa ja harmoniaa, mutta asiat käydään läpi yleensä pianon näkökulmasta. Tutkin työssäni siis sitä, miten kitaraa soitetään nykyajan populaarimusiikissa ja etsin vastauksia tähän tutkimuskysymyksillä:

- Mitä yhtäläisyyksiä on nykyajan populaarimusiikin kitaraosuuksilla?
- Miten sovittaa kitaraosuuksia ”popisti”?

Tärkeimpänä aineistokeruumenetelmänä käytän havainnointia. Tutkin yhdysvaltalaisen aikakauslehden, Billboardin, soitetuimpien ja ostetuimpien kappaleiden listausta ja etsin niistä yhtäläisyyksiä kitaran osalta. En näe tutkimukseni kannalta tärkeäksi analysoida pelkkiä Billboard-listan ensimmäisellä sijalla olevia kappaleita, koska ne ovat tyyliltään hyvin erilaisia ja näin niiden selviä yhtenäisiä

piirteitä on vaikea tai jopa mahdotonta hakea. Tutkin kitaraosuuksia kuulo-/nuottikuvan ja tabulatuurimerkintöjen avulla, ja avaan niitä hyödyntäen aiemmin tutkittua tietoa. Keskityn niihin kitaraosuuksiin, joissa motiivit tulevat parhaiten esille ja jotka ovat kappaleen kokonaissoundin kannalta tärkeitä. Yhteistä kaikilla kappaleilla on korkea Billboardin listasijoitus. En analysoi kokonaisia kappaleita, vaan pyrin selvittämään niistä kitaraosuuksista yhtäläisyyksiä, jotka ovat selvästi kuultavissa ja hyödynnettävissä taitotasosta riippumatta.

Olen siis rajannut tutkimukseni suosittujen populaarimusiikissa käytettävien musiikkityyliin ja harmonian käyttöön, jotka ovat viime vuosien hittikappaleissa kuultavissa. Nojaudun analysoinnissa teoreettiseen viitekehykseen ja omiin johtopäätöksiin. Muusikon näkökulmasta on nuoteista mahdollista havaita yhtäläisyyksiä jo silmäilemällä niitä läpi. Nuotintamiseen olen käyttänyt Musescore-nuotinnusohjelmaa. Olen käyttänyt hyväksi myös tabulatuurimerkintöjä, jotta kitaraosuudet ovat nähtävissä oikein kitaran otelaudalta.

4.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus perustuu aineiston monipuoliseen tutkimiseen ja sitä kautta johtopäätösten tekoon, jossa on hyvin vahvasti esillä omakohtaiset kokemukset ja tulkinta. Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä vähäinen tapauksien määrän, mutta niitä pyritään analysoimaan perusteellisesti (Eskola & Suoranta 2008, 18). Tutkimuksen kohteeseen paneudutaan kokonaisvaltaisesti tiedonhankinnan osalta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 161). Tunnusomaista on löytää uusia näkökulmia aiheesta, jota ei ole etukäteen paljoakaan tutkittu. Tutkimusta tarkastellaan induktiivisesti ja siinä on tarkoitus tulla esille odottamattomia asioita. (Hirsjärvi ym. 1997, 165). Hypoteesien keksiminen on niin sanotusti tärkeämpää kuin niiden todistaminen.

Opinnäytetyössäni tutkin aineistoa omien havaintojen ja aiemmin tutkitun tiedon pohjalta. Aineisto koostuu pitkälti äänimateriaalista ja nuotituksista, joista teen johtopäätöksiä. Etsin samankaltaisuuksia kappaleista ja puran ne teoreettisen viitekehyksen avulla. Nykyajan populaarimusiikki on ajankohtainen ja ennestään vähän tutkittu aihe, joten ennakoasettamuksia lopputuloksen laadun suhteen ei täysin ole.

Kuten Eskola ja Suoranta (2008, 19) toteaa, voi laadullisessa tutkimuksessa lähteä liikkeelle mahdollisimman puhtaalta pöydältä ilman ennakoasettamuksia tai määritelmiä. Tämä tarkoittaa myös sitä, että aineistoa kertyy lisää tutkimuksen edetessä.

Työssä käyttämäni aineisto ei siis perustu määrään vaan laatuun. Tässä tapauksessa laadun määrää kappaleiden listasijoitus ja se, että kitaralla on olennainen rooli kappaleessa. Tulokset ovat taas kappaleissa havaitsemani yhtäläisyydet, joita puran musiikkityylien kautta ja myös soveltaen. Tulokset eivät tule olemaan absoluuttisia to- tuuksia modernin populaarimusiikin sovittamiseen, mutta se antaa mielestäni yhden- laisen näkökulman asiaan. Modernin populaarimusiikin laajuuden ja vähäisen tutki- muksen takia analysointi tulee olemaan enemmän subjektiivista kuin objektiivista.

5 Yhtäläisyydet

5.1 Country/Folk

Country/folkmusiikin selvin piirre nykyajan populaarimusiikissa on akustisen kitaran käyttäminen kappaleissa. Aviciin kappaleessa Wake Me Up on akustinen kitara sel- västi esillä folk/country-henkisesti. Nuotituksesta näkee, että kappaleessa on käy- tetty myöskin avosointuja, jotka ovat tyypillistä country/folkmusiikille.

The image displays the musical notation for the intro of 'Wake Me Up' by Avicii. It consists of a single staff in 2/4 time with a treble clef and a guitar-specific 's' marking. The melody is written on a single staff. Below it, a guitar tablature (TAB) is provided with fret numbers (0, 1, 2, 3) and a 'T' label. Chords Am, F, and C are indicated above the staff. The tablature shows a sequence of chords: Am (0-2, 2-2, 2-2), F (3-3, 0-2, 2-2, 2-2), C (3-3, 1-0, 2-0, 2-0), and C (3-3, 1-0, 2-0, 2-0).

Kuva 14. Wake Me Up intro

Akustista kitaraa ja avosointuja käytetään myös Bradley Cooperin ja Lady Gagan kappaleessa Shallow. Kappaleen introssa on hyödynnetty melodista linjaa sointujen vaihtuessa.

Kuva 15. Shallow intro

Ed Sheeranin kappaleen Photographin introssa on mielestäni ainakin kaksi akustista kitaraosuutta päällekkäin. Ensimmäisessä kitaraosuudessa soitetään tahdin pituista ja toistuvaa koukkaa näppäillen. Toisessa kitaraosuudessa luodaan harmonia sointuja käyttäen. Kitaran äänten soundista päättelen, että ainakin ensimmäisessä kitaraosuudessa hyödynnetään avoimia kieliä.

Kuva 16. Photograph intro

Nykyajan populaarimusiikin kappaleissa, joissa on hyödynnetty akustista kitaraa, on havaittavissa folk/country-tyylisiä piirteitä. Yhteistä on siis avosointujen käyttö ja folkille ja countrylle tyypillinen akustinen soundi.

5.2 Rock

Rockmusiikkia modernissa populaarimusiikissa on hyödynnetty säröisen soundin ja mahtipontisesti sointuva harmonian avulla. Yleensä tämän tyyppisissä kappaleissa kitara on vahvasti esillä. Pinkin kappale So What perustuu vahvasti kitaralla soitetuun kahden tahdin mittaiseen riffiin. Riffi on tuplattu siten, että sama riffi soi myös oktaavin ylempää joko toisella kitara soitettuna tai tuotannollisin keinoin toteutettuna. Riffi soitetaan myös säröisellä soundilla. Kertosäkeen kitaraosuus perustuu rockmusiikille tyypilliseen voimasointujen käyttöön. Kappale on kitaraa myöten rakennettu tarkaksi kokonaisuudeksi artistin tyyliä silmällä pitäen. Kappale on tehty hyvin rock-henkiseksi ja siinä on vahva riffi, joka toistuu introssa ja säkeistössä. Sanat puhukoon puolestaan: *“So, so what? I’m still a rockstar”*.

Shawn Mendesin kappale *There's Nothing Holdin' Me Back* ei ole selvä rock-kappale, mutta siihen on lisätty rockmusiikille tyypillisiä piirteitä kertosäkeessä ja välisoitossa. Kitaralla soitetään voimasointuja rockille tyypillisellä tavalla ja kitarasoundissa on säröinen. Kappaleen instrumentaalisessa osiossa on hyvin vahvasti esillä rytmisen motiivi sähkökitaralla.

The image shows a musical score for the interlude of 'There's Nothing Holdin' Me Back'. It consists of a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. The melody is written in a rhythmic pattern of quarter notes and eighth notes. Above the staff, the chords G, D, Bm, D, A, D, A, and D are indicated. Below the staff is a guitar tablature with two lines labeled 'T' (treble) and 'B' (bass). The tablature shows the following fret numbers: G (5, 3), D (7, 5), Bm (9, 7), D (7, 5), A (7, 5), D (7, 5), A (7, 5), and D (7, 5).

Kuva 19. *There's Nothing Holdin' Me Back* välisoitto

One Directionin kappaleessa *What Makes You Beautiful* on suuri rooli kitaralla. Kappaleessa on kitarariffi, joka toistuu kappaleen säkeistössäkin. Kitarasoundi perustuu jälleen säröiseen soundiin ja kertosäkeessä hyödynnetään jälleen voimasointuja.

The image shows a musical score for the riff of 'What Makes You Beautiful'. It consists of a treble clef staff with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 4/4 time signature. The melody is written in a rhythmic pattern of quarter notes and eighth notes. Above the staff, the chords E, A, B, E, A, and B are indicated. Below the staff is a guitar tablature with two lines labeled 'T' (treble) and 'B' (bass). The tablature shows the following fret numbers: E (1, 6, 6), A (8, 8, 8, 8), B (1, 6, 6), E (8, 8, 8, 8), A (0, 5, 5), and B (7, 7, 7, 7).

Kuva 20. *What Makes You Beautiful* riffi

The image shows a musical score for the song "What Makes You Beautiful" by One Direction. The score is written in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of two systems of music. The first system has four measures, with chords E, A, B, E, A, B. The second system has five measures, with chords E, A, C#m, B, E. Each measure includes a guitar tablature below the staff.

Kuva 21. What Makes You Beautiful kertosäe

Rock-henkisessä populaarimusiikissa on avainasemassa rockille tyypillinen säröinen soundi kitaraosuuksissa. Myös rockille tyypilliset riffit ja voimasoinnut ovat havaittavissa Billboardin listan kappaleissa.

5.3 Funk

Nuottikuvasta näkee jo, kuinka rytmikkäästi kitaraa on käytetty Mark Ronsonin ja Bruno Marsin kappaleessa Uptown Funk ja Maroon 5:n kappaleessa Move Like Jagger. Molemmissa kappaleissa on hyödynnetty puhdasta clean-soundia, mutta kitara dynamiikka on kuitenkin vahva, koska soundi on vahvasti kompressoitu. Kitaraosuudet tuovat kappaleen ”groovaamisen” kannalta tärkeää rytmikkyyttä esille. Molemmissa kappaleissa kitaraosuudet ovat soitettu korkeimmilta äänialoilta kuin esimerkiksi country, folk ja rock-tyylisissä kitaraosuuksissa.

Dm7

G7

T
A
B

Kuva 22. Uptown Funk intro

Bm7

T
A
B

Em7

T
A
B

Kuva 23. Move Like Jagger

Justin Timberlaken kappaleen Can't Stop the Feeling kitarraosuus jatkaa samaa linjaa edellisten kappaleiden kanssa. Vaikka kitaraa on käytetty tässä kappaleessa vähän, on kitaran soundi, ääniala ja rytmikkyys samankaltaista. Ensimmäinen kitarraosuus on sijoitettu toiseen säkeistöön. Ennen viimeistä kertosaettä kitaristi soittaa pelkistettyä kuviota neljän tahdin verran. Tässäkin kuviossa toistuu tyylin mukainen rytmikkyys ja puhdas soundi. Kuvio on kuitenkin soitettu matalammalta kuin muissa esimerkeissä.

Musical score for guitar solo, measures 1-3. The score is in 4/4 time and features a funk-influenced style. The first system (measures 1-2) has a key signature of one flat (Bb) and a common time signature of 4/4. The melody is written in the treble clef, and the bass line is written in the bass clef. The first system includes a treble clef with a '3' above it, indicating a triplet. The first system has a key signature of one flat (Bb) and a common time signature of 4/4. The first system includes a treble clef with a '3' above it, indicating a triplet. The first system has a key signature of one flat (Bb) and a common time signature of 4/4. The first system includes a treble clef with a '3' above it, indicating a triplet.

Chords: C, Am7, Fmaj9, Am7, C.

TAB: 12-12-12, 13-13-13, 12, 13, 12, 13, 12, 13.

Kuva 24. Can't Stop the Feeling säkeistö

Musical score for guitar solo, measures 4-6. The score is in 4/4 time and features a funk-influenced style. The second system (measures 4-6) has a key signature of one flat (Bb) and a common time signature of 4/4. The melody is written in the treble clef, and the bass line is written in the bass clef. The second system includes a treble clef with a '3' above it, indicating a triplet. The second system has a key signature of one flat (Bb) and a common time signature of 4/4. The second system includes a treble clef with a '3' above it, indicating a triplet. The second system has a key signature of one flat (Bb) and a common time signature of 4/4. The second system includes a treble clef with a '3' above it, indicating a triplet.

Chords: C, Am7, Am7, Am7, C.

TAB: 7, 5, 7, 5, 5, 7, 7, 5, 7, 5.

Kuva 25. Can't Stop the Feeling C-osa

Funk-tyylisen populaarimusiikin keskiössä on rytmikäs ja leikkaava soittotyyli kitaralla. Soundi on yleensä mahdollisimman puhdas ja kitarasuudet tulevat selvästi esille kompressorin avulla. Osuuksissa käytetään myös 8- ja 16-osa rytmiä.

5.4 Harmonia

Ed Sheeranin kappaleessa Castle on the Hill kitaristi soittaa yläkielillä perusääntä ja kvinttia koko kappaleen ajan, koska ”poppimainen” harmonian yksikertaisuus mahdollistaa tämän. Soinnun vaihdot ovat tärkeässä roolissa tällaisessa harmonian käytössä, koska ne määrittelevät samoina pysyvien äänten funktiot. Kun sointu vaihtuu, perusäänen ja kvintin funktio muuttuu. Harmoninen idea on siinä, että perusääntä ja kvinttiä soitetaan ensimmäisen asteen intervallien mukaisesti koko kappaleen ajan. Ed sheeran käyttää lähes samanlaista lähestymistapaa kappaleessa Perfect. Maroon 5:n kappaleessa Daylight on myös samantapainen kitaraosuus, kun perusääni pysyy samana koko säkeistön, kertosäkeen ja välisoiton ajan. Mielestäni tämäntyyppinen harmonian käyttö tuo kappaleeseen melodisen ja yhtenevän soundin.

The image displays two systems of musical notation for a guitar part. Both systems are in 4/4 time and use a consistent rhythmic pattern of eighth notes on the 10th and 7th frets of the strings. The first system starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The chords indicated are D, D/F#, and G. The second system starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The chords indicated are Bm, A, A/C#, and D. The notation includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The first system shows a 4-measure phrase with chords D, D/F#, and G. The second system shows a 4-measure phrase with chords Bm, A, A/C#, and D. The notation includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The first system shows a 4-measure phrase with chords D, D/F#, and G. The second system shows a 4-measure phrase with chords Bm, A, A/C#, and D.

Kuva 26. Castle on the Hill

Musical notation for "Perfect säkeistö" (Perfect Chords). The piece is in G minor (three flats) and 8/8 time. It consists of two systems of four measures each. The first system has chords Ab and Fm. The second system has chords Db and Eb. The notation includes a treble clef, a key signature of three flats, and a common time signature of 8. The tablature (TAB) is provided for the bass and treble staves.

	Ab				Fm											
T	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
A	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
B	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6

	Db				Eb											
T	4	4	4	4	4	4	4	4	8	8	8	8	9	9	9	8
A	6	6	6	6	6	6	6	6	8	8	8	8	8	8	8	8
B	6	6	6	6	6	6	6	6	8	8	8	8	8	8	8	8

Kuva 27. Perfect säkeistö

Musical notation for "Daylight kertosaie" (Daylight Chords). The piece is in D major (two sharps) and 4/4 time. It consists of four measures, each with a different chord: D, Bm, G, and D. The notation includes a treble clef, a key signature of two sharps, and a common time signature of 4. The tablature (TAB) is provided for the bass and treble staves.

	D	Bm	G	D
T	7-7-7-7-7-7-7-7	7-7-7-7-7-7-7-7	8-8-8-8-8-8-8-8	7-7-7-7-7-7-7-7
A
B

Kuva 28. Daylight kertosaie

Kitarao-suuksissa on terssiä paikottain hyödynnetty siten, että se soitetaan perusäänestä katsottuna oktaavin ylempää ja soinnun ylimpänä äänenä, kuten The Beatlesin kappaleessa Black Bird (ks. kuva 13). Katy Perryn kappaleen Part Of Me kitarao-suudessa soitetaan kaksiaänistä harmoniaa siten, että perusääni on alin ääni ja terssi soitetaan oktaavialan ylempää. Samanlaista lähestymistapaa käytetään myös Justin Bieberin kappaleessa Love Yourself. Vaikka kappaleet ovat erityy-liset, toimii molemmissa samanlainen harmonian käyttö.

T	5-6-6-6-6-6-6-6	6-10-10-10-10-10-10-10	10-3-3-3-3-3-3-3	3-3-3-3-3-5-5-5
A				
B	3-5-5-5-5-5-5-5	5-8-8-8-8-8-8-8	8-1-1-1-1-1-1-1	1-1-1-1-1-3-3-3

Kuva 29. Part Of Me riffi

T	9-9-7-7	5-5	10-10-9-9	7-7
A				
B	7-7-6-6	4-4	9-9-7-7	6-6

Kuva 30. Love Yourself säkeistö

Asioiden toistuvuus ja koukkujen käyttö näkyy monissa kappaleissa jopa kärjistettynä. Maroon 5:n kappaleessa *Girls Like You* kitara soittaa koko kappaleen ajan tiettyä kuviota sointukierron alla. Se on yksi kappaleen tärkeimmistä instrumentaalisista koukuista. Zeddin kappaleessa *The Middle* kitaristi soittaa kertosäkeen puolivälissä lyhyen melodisen ja rytmisen koukun, joka on selvästi havaittavissa.

3

C G

Am F

T
A
B

3 3 3 3 5 5 5 5 7 3 5 7 3 3 3 3 5 5 5 5 7 7 5 7

3 3 3 3 5 5 5 5 7 3 5 7 5 5 7 7 7 5 5 5 7 7 7 5

Kuva 31. Girls Like You riffi

G D

T
A
B

4 4 4 4 11 12 10

5 5 5 5 5 5

5 5 5 5

Kuva 32. The Middle koukku

5.4.1 Avosointujen käyttö urkupistettä hyödyntäen

Kitaralla on mahdollista soittaa urkupistettä hyödyntäviä sointuja ja käyttää niitä samantyyppisesti kuin Oasisin kappaleessa Wonderwall. Jos kappaleesta soitetaan akustinen versio, voi ylä-urkupisteitä hyödyntää esimerkiksi sovittaessa duotilanteihin Ed Sheeranin kappaletta Castle on the Hill. Otan tämän esille, koska käytän itse tällaista harmoniaa, jotta saan soitosta ”popimman” ja melodisemman kuuloksen.

Musical notation for Kuva 33. The top staff shows chords in G major: G, Am7, G/B, C, Dsus4, Em, and Dsus4/F#. The bottom staff shows the corresponding guitar TAB for each chord.

Chord	TAB
G	3 0 0 0 3
Am7	3 0 2 1 3
G/B	3 0 0 0 3
C	3 0 1 0 3
Dsus4	3 0 0 0 3
Em	3 0 2 0 0
Dsus4/F#	3 0 0 0 3

Kuva 33. Urkupistettä hyödyntävät soinnut sointuasteittain 1

Yllä olevassa kuvassa olen käynyt soinnut läpi G-duurista sointuasteittain niin, että ylimpänä äänenä soi g-ääni eli sävellajin perusääni. Duurin moodeissa kolmas aste on normaalisti mollisointu ja seitsemäs aste vähennetty sointu. Olen kuitenkin kolmannen asteen soinnuksi valinnut G/B-soinnun eli ensimmäisen asteen soinnun, jonka bassosävelenä on terssi. Seitsemännen asteen soinnuksi olen valinnut Dsus4/F#-soinnun eli viidennen asteen soinnun, jonka bassoäänenä on terssi. Nämä soinnut sointuvat popmusiikkiin sopivammin kokonaisuuteen, koska urkupisteenä toimii sävellajin perusääni eli g.

Alla olevassa kuvassa olen käynyt soinnut läpi sointuasteittain siten, että ylimpänä äänenä on edelleen g-ääni, mutta uuten äänenä olen lisännyt d-äänen eli sävellajin mukaan kvintin.

Musical notation for Kuva 34. The top staff shows chords in G major: G, A7sus4, G/B, Cadd9, Dsus4, Em7, and Dsus4/F#. The bottom staff shows the corresponding guitar TAB for each chord.

Chord	TAB
G	3 0 0 0 3
A7sus4	3 0 2 0 3
G/B	3 0 0 0 3
Cadd9	3 0 1 0 3
Dsus4	3 0 0 0 3
Em7	3 0 2 0 0
Dsus4/F#	3 0 0 0 3

Kuva 34. Urkupistettä hyödyntävät soinnut sointuasteittain 2

Yksin säestäessä nämä soinnut siis tuovat mukavasti lisäsävyä perinteisten kolmisointujen käytön sijaan. Mielestäni niiden käyttöä kannattaa yrittää soveltaa

erilaisiin kappaleisiin. Otteet tuovat laajempaa harmoniaa esille ja soinnut kuullostavat mielestäni ”popimmalta”.

5.4.2 Terssin merkitys

Yksi tapa saada melodista sointia aikaiseksi on soittaa terssi ylimpänä äänenä soinnussa. Otan asian lähikuvaan siksi, että monissa nykyajan populaarimusiikin kappaleissa käytetään tällaisia otteita ja ne on helposti toteutettavissa. Olen pelkistänyt otteet niin, että niissä on ainoastaan perusääni ja terssi mukana. Käyn ne läpi sointuasteittain.

The image contains two musical diagrams, each showing a sequence of triad chords on a guitar fretboard. The first diagram is in 4/4 time and shows the following chords: C, Dm, Em (C/E), F, G, Am, and G/B. The second diagram is also in 4/4 time and shows the following chords: G, Am, Bm (G/B), C, D, Em, and D/F#.

Chord	T	A	B
C	5	3	5
Dm	6	5	7
Em (C/E)	8	7	8
F	10	8	10
G	12	10	12
Am	8	12	14
G/B	15	14	15
G	4	3	5
Am	5	5	7
Bm (G/B)	7	7	8
C	9	8	10
D	11	10	12
Em	12	12	14
D/F#	14	14	15

Kuva 35. Terssisoinnut

Yllä olevassa kuvassa olen käynyt otteet G-duurin ja C-duurin sointuasteiden mukaisesti, jotta otteet tulevat tutuiksi eri kieliryhmiltä. Seitsemännen asteen soinnun voi ajatella myös vähennettynä sointuna, mutta se mielletään yleensä popmusiikissa viidennen asteen terssikäännökseksi. Kolmannen asteen soinnun voi myös nähdä ensimmäisen asteen sointuna, jossa on terssi bassoäänenä. Kyseessä on kahden äänen sointu, joten se on monipuolisesti tulkittavissa. Justin Bieberin kappaleessa Love Yourself (ks. kuva 30) seitsemännen asteen sointu nähdään bassoäänen mukaan juurikin viidennen asteen terssikäännöksenä.

5.4.3 Soveltaminen

Olen tehnyt muutamian soveltavia esimerkkejä kitaristille, joissa käytän melodiana Adelen Hello -kappaleen kertosäkeen neljää ensimmäistä tahtia. Näiden harjoitusten tarkoitus on osoittaa, miten eri tavoin kitaraa pystyy hyödyntämään samaan melodiaan niin, että se istuisi nykyajan populaarimusiikin raameihin. Ensimmäisessä esimerkissä käytän sointuja, joissa yläkielillä soi koko ajan perusääni ja kvintti.

Em Cadd9 G Dsus4 Em Cadd9 G Dsus4

T	3	3	3	3	3	3	3
A	3	3	3	3	3	3	3
B	0	0	0	0	0	0	0
	2	2	2	2	2	2	2
	2	2	2	2	2	2	2
	0	3	3	0	3	3	0

Kuva 36. Esimerkki 1

Toisessa esimerkissä käytän kaksiäänisiä sointuja, joissa terssi on ylimpänä äänenä, kuten kappaleessa Love Yourself (ks. kuva 30).

Em C G D Em C G D

T	8	8	5	5	4	4	7	7	8	8	5	5	4	4	7	7
A	7	7	3	3	3	3	5	5	7	7	3	3	3	3	5	5
B					3	3							3	3		

Kuva 37. Esimerkki 2

Kolmannessa esimerkissä olen tehnyt sovituksen country-henkisesti akustiselle kitaralle soitettavaksi.

Em C G D Em C G D

TAB

0 3 0 0 1 3 0 3 0 0 2 2 3 2 3 0 3 0 0 1 3 0 3 0 0 2 2 3 2 3

0 3 3 0 3 0 3

Kuva 38. Esimerkki 3

Neljännessä esimerkissä olen miettinyt koukkua kitaralle soitettavaksi Maroon 5:n Girls like you -kappaleen mukaisesti. Koukku sopii mm. funk-tyylisesti soitettuna.

Em C G D

TAB

9-7 10-10 7-7 10 10 9-7 10-10 5-5 9 9

Kuva 39. Esimerkki 4

Viidennessä esimerkissä olen hyödyntänyt Aviciin Wake Me Up -kappaleen tyylistä akustista kitarointia folk-henkisesti.

Am F C

TAB

Kuva 40. Esimerkki 5

Kuudennessa esimerkissä kitaraoisuuden motiivina on urkupisteiden käyttö yläkielillä. Olen toteuttanut sen samanlaisesti kuin Ed Sheeranin kappaleessa Castle on the Hill eli perusääni ja kvintti pysyvät samana koko ajan.

Em C G D

TAB

Kuva 41. Esimerkki 6

5.5 Kappaleiden Billboard-sijoitukset

Esittäjä ja kappale	Billboard Hot 100 –sijoitus
Avicii – Wake Me Up	4.sija, 2013
Lady Gaga & Bratley Cooper – Shallow	1.sija, 2019

Ed Sheeran – photograph	10.sija, 2015
P!nk – So What	1.sija, 2008
Shawn Mendes – There’s Nothing Holdi’ Me Back	6.sija, 2017
One Direction – What Makes You Beautiful	4.sija, 2012
Mark Ronson & Bruno Mars – Uptown Funk	1.sija, 2015
Maroon 5 – Move Like Jagger	1.sija, 2011
Justin Timberlake – Can’t Stop the Feeling!	1.sija, 2016
Ed Sheeran – Castle on the Hill	6.sija, 2017
Maroon 5 – Daylight	7.sija, 2013
Katy Perry – Part Of Me	1.sija, 2012
Justin Bieber – Love Yourself	1.sija, 2017
Maroon 5 ft. Cardi B – Girls Like You	1.sija, 2018
Zedd, Maren Morris & Grey – The Middle	5.sija, 2018

6 Pohdinta

Tavoitteenani oli etsiä modernin populaarimusiikin kappaleista yhtäläisyyksiä kitaran osalta ja löysinkin niitä. Koukut, erilaiset genret ja tietynlainen harmonian käyttö ovat tärkeässä asemassa, kun luodaan populaarimusiikille tyypillistä kokonaisuutta. Tutki-

mustulosten ja omien havaintojeni perusteella kitaran mahdollisuudet nykyajan populaarimusiikissa ovat monipuoliset. Monissa viime vuosien hiteissä kierrätetään eri genreille tyypillisiä ”kliseitä” ja ne ovat selvästi kuultavissa osassa kappaleissa. Myös harmonian käytön samankaltaisuudet ovat osassa biiseissä havaittavissa. Populaarimusiikissa kitaran oikeanlaiselle sovittamiselle on loppujen lopuksi vaikea löytää yhtä ainoaa absoluuttista totuutta, koska se pitää sisällään laajaa musiikillista ja sen ulkopuolistakin sisältöä. Työ rajaaminen oli hankalaa, mutta mielestäni keskittyminen sellaisiin kappaleisiin, joissa kitaran rooli oli tärkeässä asemassa, oli lopputuloksen kannalta olennaista. Myös erityyppisten kappaleiden tutkiminen oli avainasemassa. Jokainen esimerkkinä käyttämäni kappale on ollut Billboard -listauksen kärkisijoilla, joten pidän niitä käyttökelpoisina tämän tyyppisen musiikin tutkimisessa.

Keskityin työssäni nimenomaan sellaisiin asioihin, jotka taitotasosta riippuen ovat kappaleissa havaittavissa, ymmärrettävissä ja hyödynnettävissä. Koska populaarimusiikki ei sisällä ainoastaan yhtä genreä, on mielestäni hyvä poimia tärkeimmät piirteet niistä musiikkityyleistä, joita hyödynnetään modernissa populaarimusiikissa ja joissa kitaralla on iso rooli. Kun musiikkityylejä on monia, on harmonian käytön mahdollisuuksia moninkertaisesti. Pyrin käymään harmoniasta käytöstä ne asiat, joita pystyisi hyödyntämään helposti omassa soitossa. Nämä harmoniset yhtäläisyydet ovat olleet myös sellaisia, joiden käytöllä on ollut suuri merkitys kappaleen kokonaisuuden toimivuudessa. En keskittynyt työssäni analysoimaan kokonaisvaltaisesti eri genrejä, vaan pidin silmällä niitä asioita, joissa genrelle tyypillinen kitaransoitto yhdistyy hyvin populaarimusiikin raameihin. Nämä yhtäläisyydet ovat myös soitettavuudeltaan sellaisia, joita on helppo hyödyntää mm. opetus- ja sovitustilanteessa. Onnistuin mielestäni poimimaan käyttökelpoisia yhtäläisyyksiä kitaraosuuksista, mutta työ tarvitsisi jatkotutkimuksen, jossa käsitellään asiaa vielä laajemmin eri musiikkityylien ja harmonian osalta. Kaikki läpikäymäni asiat ovat mielestäni tärkeitä, mutta toisaalta aiheen laajuus paisutti työtäni siten, että joissain asioissa syventävämpi analysointi saattoi jäädä ohkaiseksi.

Työssäni en käy juurikaan läpi pedagogista puolta, mutta käymäni asiat ovat mielestäni hyödynnettävissä opetustilanteessa taitotasosta riippumatta. Aion itse tutkia ai-

hetta lisää ja hyödynnän tuloksia omassa opetuksessa. Uudessa perustason opintosuunnitelmassa kannustetaan oppilaita improvisoimaan ja tätä kautta löytämään uutta (Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017, 32). Improvisointi on lähtökohta musiikin tekemiseen, ja suosittu muuttuva musiikkityyli, jossa hyödynnetään monipuolista harmoniaa ja eri genrejä, on oiva kohde hyödyntämään improvisoinnista syntyviä ideoita.

Kitaraosuudet tällaisessa musiikissa ovat yhä enemmän verrannollisia artistin tyyliin ja persoonaan ja niitä hyödynnetään monipuolisemmin kuin koskaan. Kappaleiden yhtenäinen soundi ja instrumenttien synergia ovat kuitenkin avainasemassa toimivan lopputuloksen toteutumisessa. Vaikka populaarimusiikkiin vaikuttaa monet asiat, niin taiteellinen ilmaisu on se, mikä herättää kuuntelijoissa tunteita ja ajatuksia. Kitaristin näkökulmasta modernin populaarimusiikin tekemiseen vaikuttaa monipuolinen instrumentin hallinta, erilaisiin tyyliin ja harmonioihin perehtyminen sekä rohkeus hypätä luovuuden maailmaan.

6.1 Luotettavuus

Työn luotettavuudella on iso merkitys onnistuneen tutkimustyön kannalta. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kriteerinä toimii suurella roolilla tutkija itse (Eskola & Suoranta 2018, 2010). Näin ollen tutkimus sisältää paljon omakohtaisia kokemuksia ja tulkintoja tutkittavasta asiasta. Kuitenkin tässä on se vaara, että lukijan tulkinta ja johtopäätökset asiasta eivät kohtaa tutkimuksen tekijän kanssa. Työn luotettavuuden kannalta on omat havainnot ja johtopäätökset perusteltava parhaimman mukaan. Eskola ja Suontausta (2018, 208) toteaa, että laadullisia tutkimuksia on jokseenkin luonnehdittu hämäriksi luotettavuuden suhteen. Tähän vaikuttaa se, että luotettavuuden osoittaminen saattaa olla hankalaa, koska se perustuu osaksi omiin kokemuksiin, mielipiteisiin ja tulkintoihin.

Kitaraosuuksien yhtäläisyydet ovat mielestäni hyvin havaittavissa ja perusteltavissa äänimateriaalista ja nuotituksista. Luotettavuuden kannalta analysoin juurikin Billboard –listan kärkikappaleita. Kirjallista materiaalia ajankohtaisesta aiheesta löytyy rajatusti. Musiikkityylien ja harmonian käytön rajauksessa hyödynsin omaa tietämykseni

ja kokemusta, koska aihe on kokonaisuudessaan hyvin laaja. Tutkin asioita, jotka ovat kitaralla helposti havaittavissa ja toteuttavissa. Kitaristin näkökulmasta, uskon havaintojeni ja mielipiteideni kohtaavan muiden kitaristien kanssa.

6.2 Jatkoimenpiteet

Populaarimusiikin laajuuden ja ajankohtaisuuden kannalta jatkotutkimusmahdollisuuksia on mielestäni monia. Populaarimusiikkia on tutkittu jo entuudestaan, mutta kitaristina on vaikea löytää kirjallista materiaalia, jossa käytäisiin nykyajan populaarimusiikkia läpi kitaran näkökulmasta. Tutkimusta voisi jatkaa ainakin siten, että kitaralle suotuinen harmonian käyttö ja musiikkityylit olisivat monipuolisempia. Kitaraosuuksien yhtäläisyyksiä on näin löydettävissä enemmän. Käyn mielestäni populaarimusiikkia työssäni läpi monipuolisesti, mutta todellisuudessa harmonian käyttöä pystyy laajentamaan huomattavasti enemmän, mikä olisi kuitenkin tehnyt omasta työstäni liian laajan.

Jatkotutkimuksessa on mahdollista ottaa pedagogista näkökulmaa enemmän esille. Asiaa voitaisiin käydä läpi vaiheittain, jotta modernin populaarimusiikin ymmärtäminen ja oppiminen olisi tehokasta iästä ja taitotasosta riippumatta. Mahdollista olisi myös tehdä ns. opas, jossa voitaisiin käydä läpi tärkeimmät nykyajan populaarimusiikin piirteet kitaran osalta ja hyödyntää sitä opetustilanteessa.

Lähteet

- 14 simple rules for writing a country hit. 2014. Artikkel Rolling Stone - aikakauslehdessä www.-sivuilla 13.6.2014. Viitattu 11.5.2019.
<https://www.rollingstone.com/music/music-country-lists/14-simple-rules-for-writing-a-country-hit-10871/>
- Aho, M. & Kärjä, A-V. 2007. Populaarimusiikin tutkimus. Tampere: Vastapaino
- Burgess, R-J. 2014. The History of Music Production. New York: Oxford University Press.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Global Music Report 2018. 2018. Raportti IFPI:n www-sivuilla 24.8.2018. Viitattu 13.5.2019.
<https://www.ifpi.org/news/IFPI-GLOBAL-MUSIC-REPORT-2018>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä Oy
- Holt, F. 2007. Genre in popular music. Chigago: The University Of Chigago Press
- Kaski, J. 2011. Musiikin rakennuspalikat. Opinnäytetyö, AMK. Tampereen ammattikorkeakoulu, viestinnän koulutusohjelma. Viitattu 25.4.2019.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2011112215150>
- Lindeman, O. 1976. Johdatus musiikin teoriaan. Helsinki: Otava
- Mäkelä, J. 2011. Kansainvälisen populaarimusiikin historiaa. Helsinki: Suomen Jazz & Pop arkisto.
- Opetushallitus. 2017. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017. Viitattu 1.5.2019.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186920_taide_perusopetuksen_laajan_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1_0.pdf
- Poroila, H. 2005. Musiikin asiasanasto. Saarijärvi: Gummerus kirjapaino Oy.
- Puukari, S. 2018. Vocal production in pop music. Opinnäytetyö, AMK. Tampereen ammattikorkeakoulu, media-alan koulutusohjelma. Viitattu 25.9.2019.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018120420128>
- Riekkö M. 2016. Populaarimusiikin analysointi. Kandidaatintyö, Yliopisto. Oulun yliopisto, musiikkikasvatuksen koulutus. Viitattu 29.4.2019.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-201605251936>
- The Hot 100. 2019. Listaus Billboard – aikakauslehdessä www.-sivuilla. Viitattu 1.9.2019. <https://www.billboard.com/charts/hot-100>

Turunen, J. 2013. Kitaran rooli modernissa konemusiikissa live-tilanteissa. Opinnäytetyö, AMK. Metropolia ammattikorkeakoulu, pop/jazz-musiikin koulutusohjelma. Viitattu 28.5.2019. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201305158599>

Tykkyläinen, T. 2014. Efektit ja sähkökitaransoundi tarkastelun Verityn IX-ep:n kitarasoundien kautta. Opinnäytetyö, AMK. Karelia ammattikorkeakoulu, musiikin koulutusohjelma. Viitattu 11.5.2019. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014092214122>